

سخن سردبیر

ذخایر ژنتیکی که دربرگیرنده جمعیت‌ها و نژادهای گونه‌های مختلف گیاهی، جانوری و ریزسازواره سازگار یافته در مناطق مختلف، ارقام و نژادهای اصلاح‌شده، سلول‌ها، ژنوم و ژن‌ها و توالی‌های دیجیتال ژنومی آنها می‌باشد، به عنوان ستون و پایه امنیت غذایی و منشاء اصلی تنوع زیستی در هر کشور می‌باشند. به عبارت دیگر، امنیت ملی یک کشور در زمینه غذا، سلامت و اقتصاد به ذخایر ژنتیکی و زیستی آن کشور وابسته است. توجه به ذخایر ژنتیکی نه تنها اهمیت دادن به تنوع عظیم موجود در میان گونه‌های جانوری، گیاهی و ریزسازواره‌ها می‌باشد، بلکه الزامی برای حفظ امنیت و استقلال هر کشور است. این ذخایر عظیم و بسیار مهم، همواره منبع اصلی برای بهبود کمی و کیفی تولید محصولات کشاورزی و دامی، تولید فرآورده‌های مختلف زیستی صنعتی، دارویی و محصولات بهداشتی و آرایشی بوده و بدون استفاده از آن، بشر هرگز قادر به تغذیه جامعه انسانی و حفظ سلامت آن نبوده است. هر روز گونه‌ها و نژادهای جدید با قابلیت‌های جدید و همچنین ژن‌های جدید کد کننده پروتئین‌های با ارزش و قابلیت کاربرد در صنایع مختلف شناسایی و کشف شده و مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرند. پیشرفت‌های شگرف در نسل‌های پیشرفته توالی‌یابی ژنوم و ایجاد و تولید داده‌های کلان توالی‌های ژنوم حاصل از منابع ژنتیکی و اهمیت اقتصادی این توالی‌ها، امکان شناخت بهتر و بهره‌برداری بیشتر از این منابع را بیشتر و بیشتر نموده است.

با توجه به اینکه کشور عزیزمان ایران به عنوان یکی از مهمترین کشورهای دارای ذخایر ژنتیکی غنی مخصوصاً در حوزه کشاورزی و منابع طبیعی می باشد، در این شماره فصلنامه بازتاب تات تلاش شده است تا به دستاوردهای حوزه ذخایر ژنتیکی کشاورزی و منابع طبیعی در سازمان تات از قبیل ایجاد کلکسیون های مختلف ژنتیکی گیاهی، دامی و میکروبی و وضعیت آنها پرداخته شده و در ادامه به اثربخشی های اقتصادی و اجتماعی حاصل از بهره برداری آنها طی دهه های اخیر اشاره شود. پتانسیل های بالقوه اقتصادی و اجتماعی هر کدام از گروه های ذخایر ژنتیکی کشاورزی و منابع طبیعی برای نسل های آتی تشریح شده است. امیدواریم که مطالب ارائه شده در این ویژه نامه بتواند به عنوان جرقه ای کوچک برای نمایش اهمیت ذخایر ژنتیکی کشور مفید بوده و بتواند منجر به افزایش حمایت های دولتی و بخش خصوصی از تکمیل و تجهیز کلکسیون های موجود، ایجاد نسخه های پشتیبان منابع ژنتیکی بومی کشور، ایجاد بانک DNA پشتیبان و ایجاد پایگاه داده ژنومی منابع ژنتیکی کشور و بهره برداری مناسب از این منابع بسیار ارزشمند شود.

دکتر غلامرضا صالحی جوزانی

سردبیر فصلنامه بازتاب تات